

Hevur sitið 9131 dagar fangi í Franco-Spania

Tá spanski kommunistaleiðarin, Luis Luzio Lobarto, varð latin leysur, segði hann:

— Politískt frælsi kann ekki prísmerkjast

— Nei, tað ber mær ikki til at spæla við tykkum í dag. Pápi mín er júst heimafturkominn, rópar tann 10 ára gamli Daniel til ein spælibróður úti á Calle Isla de Zanzibar í Madrid-forstaðnum Pena Grande.

Pena Grande er eftir okkara viðurskiptum ein fátækrabýlingur, sum kortini í nógv stórri mun er merktur av vinarlagi og samanhaldi enn vanligt.

Seinast, Daniel sá pápa sín, var hann bert fyra ára gamal. Og hann bert hómar, hvussu tað var at hava pápan heima tá.

Fangi í 25 ár

Pápin, Luis Luzio Lobarto, hevur sitið í sponsum fongslum helvtina av lívitið sinari. Hann er nú 56 ára gamal. Lobarto varð fyrri nokrum mánaðum síðani latin leysur, eftir at hava sitið fangi í seks ár í Zamora- og Carabanchel-fongslunum.

Í 1970 varð hann dæmdur til 21 ára fongsluslæsing fyrri at hava lutikið í fyrireikingunum av einum kommunistafundi í Spania. Her var ikki talan um ágang av nokrum slag. Lobarto er ein sera friðarligur maður, sum ein fær samhuga við.

Soleiðis vóru tað hópin av vínfólkum, sum vistu honum samhuga við at bera Lobarto blómur tann dagin, hann var latin leysur.

Ein broyting í sponsku revslógini herfyri varð beinleiðis orsøkin til, at Lobarto kundi verða latin leysur 15 ár áðrenn tíðina. Broytingin hevur við sær, at tilíð lógarbrot, sum Lobarto hevði gjørt seg sekan í, bert kunnu revsast upp til seks ár. Og var broytingin ikki framd nú, so hevði Daniel ikki havt møguleika at sæð pápa sín, fyrr enn hann var fyltur 25 ár.

Tað er lógið at hugsa sær, hvussu tað var at fevna tann litla dreingin, og so bert lótu seinni at fevna eina vaksna kvinnu. Tað vildi so til, at hetta var dóttir mín, Violetta, sum nú er 17 ára gomul. Hon var 11 ár, tá eg seinast varð fongslaður, sigur Lobarto.

Høgur prísur

— Eg havi goldið ein hogan prís fyrri at vera kommunistur. Men eingin kann seta ein prísseðul á frælsi. Eisini tað, sum kallast politískt frælsi, sigur Lobarto.

— Demokratíð má aftur skipast í landinum, sjálvt um tað eisini kostar nógv. Og tað er at vóna, at tey sum fara at njóta gott av demokratinum, eisini virða týðningin av tí.

Familjan er samd um, at Lobarto hevur borið seg rætt at: — Vit hava fingið tvey børn í teimum stuttu tíðarbilunum millum upphaldini í fongslinum, og tey hava givið mær mót. Samstundis hava tey elvt mær stórar líðingar, tí eg havi longest so illa eftir teimum, sigur Lobarto.

Og møguleikan fyrri, at hjúnini skuldu fáa eitt barn aftrat, nevnr hann eisini.

Fongslíð

— Tit eiga at hava í huga, at í fongslinum kemur ein ikki í samband við tey vitjandi. Vit-

unartið er bert einaferð um vikuna, og fangarnir fáa loyvi at tosa við familjur og kenningar í einari stórrari holl. Har eru rimar imillum, og tann vitjandi stendur uttan fyrri rimarnar. Undir vitjunartíðini stendur altíð ein politistur og lýðir á samrøðurnar.

— Tað nógva av tíðini havi eg sitið í so fjarskotnum fongslum, at Dolcinea bert hevur kunnað vitja meg einaferð um mánaðin. Tað kostar nógv at ferðast, og familjur, sum hava nakran sitandi í fongslum, fáa onga sosialhjálp. Hava tey eftirsitandi ikki pengar til mat og klæðir til børnini, so tekur samfelagið sær ikki av tí.

— Tað er altíð nógv at siga frá, tá ein kemur út úr einum fongslum, tí nakað beinleiðis brævaskifti er at kalla ikki loyvt. Tú fært loyvi at skriva einaferð um vikuna.

Fangarnir fá eitt lítið pappir at skriva á, og so ikki meiri. Og ein má vera varin við tí, sum skrivað verður. Eftirlitið lesur øll brøvini, áðrenn tey verða send. Og verður ov rivan tikið til, sendir eftirlitið als ikki brøvini.

Vit sóu teir doyggja

Spanski kommunistaleiðarin sigur, at tað er torført at avgera, hvør tann ringasta upplivingin hevur verið hesa tíðina, hann hevur sitið fangi.

— Eg havi sitið í fongslum í tilsamans 25 ár — ella 9131 dagar. Fongslini eru ymisk. Men tey fyrstu árin, eg var fangi, vóru helst tey ringastu. Kriggið var júst tá byrjað. Tá vórðu javnan fluttir út í fongslugarðin, har teir vórðu avrættaðir.

Lobarto vónar at fáa arbeiði, nú hann er latin leysur aftur.

— Eg havi útbúgving sum mekanikari, so okkurt skuldi verið at tikið hendur í við. Húsinu eru litil og vánalig, og teimum tørva ábøtur. Hóast tað hevur familjan kunnað yvirleva í teimum. Pápi mín eigur húsinu,

og hann forvinnur ikki nógv. Heldur ikki kona mín hevur havt stórvegis inntøku, meðan eg havi sitið fangi.

— Tibetur hava børnini ikki líðið av tí, at eg havi verið fongslaður. Tey liva væl, og vínfólkini skilja støðu teirra væl. Men Violetta var noktað atgongd til lestur, tí eg sat fangi. Tað hevur harmað meg, men eg eri samstundis fegin um, at hon hevur tikið tað sinniliga.

Spanski kommunistaleiðarin slapp ikki at luttaka á einum fundi hjá ítalska bróðurflokkinum í Rom herfyri. Hann var boðin at luttaka, men myndugleikarnir hava tikið passið frá honum.

Einki betri

Lobarto heldur ikki, at nýggja stjórnin í Spania er betri enn tann undanfarna.

— Tað sum eisini eyðkennir hesa stjórnina er tað nógva tosið. Tað verður ikki til annað enn tos, heldur enn munagóð tiltøk, sigur hann.

— Har hanga nógvir fasistar uppi í enn, og teir fara at varðveita tað núverandi stjórnarlagið so leingi, teir kunnu.

Lobarto heldur tað vera heilt burturvið at tosa um nakað demokratískt Spania, so leingi kommunistarnir ikki eru við.

— Í samfull 40 ár hava vit stríðst fyrri at fáa demokratíð at virka aftur í landinum. Kommunistaflokkurin hevur verið tann best skipaði av øllum ólógligum

